

Archeologienota

Belsele - Pijkedreef 2022

Programma van maatregelen

ERFPUNT | ONROEREND ERFGOED WAASLAND | **TEAM ONDERZOEK**

RAPPORT

Rapporten van Erfpunt – team Onderzoek

223

Project

Belsele - Pijkedreef 2022

Projectcode Agentschap Onroerend Erfgoed

2022B267

Uitvoerder project

Erfpunt – team Onderzoek

OE/ERK/Archeoloog/2016/00101

Regentiestraat 63

9100 Sint-Niklaas

Auteurs

Thierry Van Neste, Rani Evaert

Wetenschappelijke begeleiding

Erfpunt - team Beheer

© Erfpunt – team Onderzoek, 2022

Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie of welke wijze dan ook zonder voorafgaandelijke schriftelijke toestemming van Erfpunt.

Erfpunt aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

ISSN 0778-3841

Erfpunt - team Onderzoek

Regentiestraat 63

9100 Sint-Niklaas

Tel +32 (0)3 778 87 59

onderzoek@erfpunt.be

www.erfpunt.be

www.facebook.com/Erfpunt

<https://sketchfab.com/Erfpunt>

Inhoud

1. Volledigheid van het uitgevoerde vooronderzoek.....	1
2. Aanwezigheid van een archeologische site.....	1
3. Waardering van de archeologische site	1
4. Impactbepaling.....	2
5. Bepaling van maatregelen.....	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.

1. Volledigheid van het uitgevoerde vooronderzoek

In het kader van de huidige omgevingsvergunning werd enkel een bureauonderzoek uitgevoerd. Het onderzoek heeft uitgewezen dat er een hoog potentieel op archeologisch erfgoed is. Het verkennend archeologisch booronderzoek dat werd uitgevoerd naar aanleiding van het preadvies gekaderd in de inrichting van het Sportkringpark, wijst daarbij op de aanwezigheid van steentijd artefactensites binnen het onderzochte areaal. De precieze aard en omvang van het archeologisch erfgoed kon echter op basis van het uitgevoerde onderzoek niet bepaald worden. Gelet op de verwaarloosbare impact op het bodemarchief van de geplande werken waarop de omgevingsvergunning betrekking heeft, geldt een behoud *in situ* als besluit. Van dit advies kan afhankelijk van de resultaten van het vooronderzoek dat nog dient plaats te vinden afgeweken worden.

2. Aanwezigheid van een archeologische site

Op basis van de huidige stand van zaken kan met zekerheid gesteld worden dat zich binnen de contouren van het projectgebied *low density* steentijd artefactensites bevinden. In eerste instantie wees het landschappelijk bodemonderzoek naar aanleiding van het preadvies op een grotendeels bewaard gebleven podzolprofiel. Onder het centrale deel bleek plaatselijk een quasi intacte oude bodem bewaard gebleven te zijn. Gezien de onmiddellijke nabijheid van de Molenbeekvallei was bijgevolg al sprake van een zeer hoog potentieel op aanwezige steentijdsites binnen het studiegebied. Deze verwachting werd ingelost met het verkennend archeologisch booronderzoek, waarbij ter hoogte van het voetbalstadion op een viertal locaties vuurstenen artefacten zijn aangetroffen. Daarbij lijkt de spreiding van de vondstlocaties te wijzen op de aanwezigheid van een ruimer sitecomplex dat evenwel (vermoedelijk) bestaat uit *low density*-sites.

Voor wat betreft archeologisch erfgoed vanaf het neolithicum tot de nieuwe tijd geldt tevens een hoge verwachting. In de ruimere omgeving van het onderzoeksterrein werden immers naast steentijdartefacten ook sporen en/of vondsten uit de late ijzertijd, Gallo-Romeinse periode, late middeleeuwen en nieuwe tot nieuwste tijd aangetroffen. Die vindplaatsen illustreren het hoge archeologische potentieel van het projectgebied. De gehanteerde methodiek van het bureauonderzoek en de booronderzoeken laat echter niet toe om met zekerheid te stellen of er al dan niet een archeologische site vanaf het neolithicum aanwezig is binnen het projectgebied.

3. Waardering van de archeologische site

Op basis van het verkennend archeologisch booronderzoek werd de aanwezigheid van een prehistorische site geconstateerd. Gezien het volledige kennispotentieel van de site nog onontgonnen

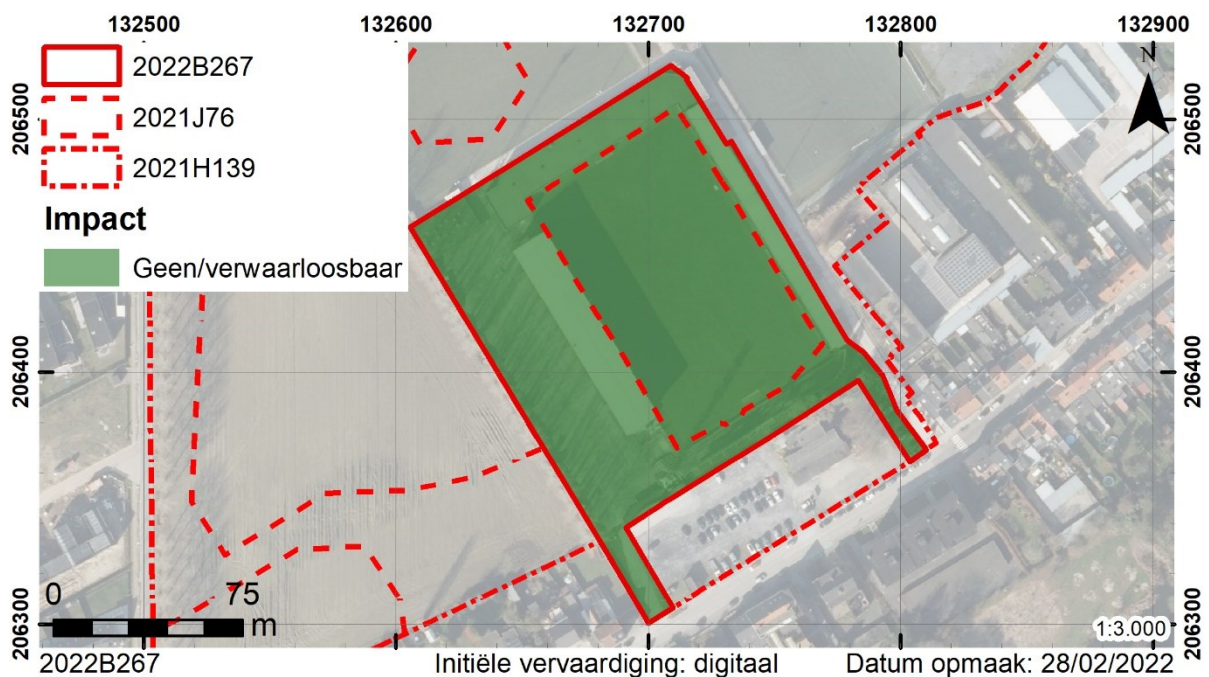
is, dringt zich de nood aan een waarderend archeologisch booronderzoek eventueel gevolgd door een proefputtenonderzoek in functie van steentijdonderzoek op.

Daarnaast bestaat de kans op archeologisch erfgoed uit alle jongere periodes tot en met de nieuwe tijd. Historische kaarten en archeologische gegevens wijzen algemeen op een hoog potentieel voor de aanwezigheid van sporen uit metaaltijden, Romeinse tijd, (late) middeleeuwen en de nieuwe tijd.

Omwille van de zeer lage tot verwaarloosbare impact van de geplande afbraak van het stadion op het bodemarchief, wordt voor de omgevingsvergunning van de afbraak het principe van bewaring *in situ* gevolgd. Het behoud *in situ* impliceert het naleven van de randvoorwaarden zoals voorzien is in dit programma van maatregelen teneinde de archeologische site te sparen. Afhankelijk van de resultaten van het waarderend archeologisch booronderzoek en indien het nakomen van de beschermingsmaatregelen niet mogelijk blijkt te zijn, dient het advies bijgesteld te worden.

4. Impactbepaling

De geplande afbraak van het bestaande voetbalstadion zal omzeggens geen impact op het bodemarchief met zich meebrengen. Omtrent de mate van verstoring door de mobiliteit van het werfverkeer in het kader van deze sloopwerken is een specifieke inschatting momenteel echter niet mogelijk. Bij de opstelling van dit programma van maatregelen is de mobiliteit binnen het onderzochte areaal immers niet gekend.

Kaart 1. Impact van de werken.

5. Advies

Op basis van de beschikbare gegevens in combinatie met de verwaarloosbare impact van de geplande afbraakwerken wordt een behoud *in situ* geadviseerd.

Deze maatregel is uitsluitend van toepassing indien er aan bepaalde randvoorwaarden voldaan wordt. Zo dient de oprichting van zware constructies zoals torenkranen binnen het grasveld te allen tijde vermeden te worden. Tevens moeten (intensief) verkeer van zwaar vervoer, onvoorziene draaibewegingen etc. binnen het onderzochte areaal zo goed als mogelijk geweerd te worden. Indien hieraan niet kan voldaan worden dienen rijplaten op de werfzone voorzien te worden om eventuele compactering en verstoring van het bodemarchief binnen de perken te houden. Stockage van afbraakmateriaal dient steeds buiten het grasveld te gebeuren.

Afhankelijk van de resultaten van het nog uit te voeren waarderend archeologisch booronderzoek in het kader van steentijdsites, alsook het proefsleuvenonderzoek, bestaat de kans dat van dit advies afgeweken dient te worden.

6. Bepaling van maatregelen

Het principe van behoud *in situ* is uitsluitend aan de orde indien de mobiliteit op de werf op die manier wordt georganiseerd dat er geen voor het archeologisch erfgoed nefaste compactering van de ondergrond kan plaatsvinden.

Dit houdt in dat het besluit tot behoud *in situ* uitsluitend geldt indien in het belang van de archeologische site voldaan wordt aan enkele randvoorwaarden.

6.1. Randvoorwaarden

Binnen het projectgebied zijn gebouwen aanwezig. Bij het verwijderen van de aanwezige constructies mag niet dieper gegraven worden dan de reeds verstoorde diepte. De breedte van de uitgraving mag deze van de verstoring niet overschrijden. Indien palen aanwezig zijn, dienen deze in de mate van het mogelijke zo verticaal mogelijk verwijderd te worden, teneinde geen verdere verstoring te veroorzaken.

In het kader van de afbraak van het bestaande stadion mogen in geen geval zware constructies zoals torenkranen geplaatst worden binnen de grenzen van het grasveld. Het oprichten van dergelijke constructies binnen de verharde zones vormt geen probleem.

De mobiliteit binnen de werfzone dient op die manier georganiseerd te worden dat het bodemarchief met inbegrip van de archeologische site in geen geval in gevaar komt. Dit betekent o.m. dat:

- Intensief verkeer van zwaar vervoer dient zo goed als mogelijk ingeperkt te worden. Het overrijden van het grasveld is toegestaan indien nodig, uitvoerige draaibewegingen dienen – behoudens bijkomende maatregelen – te allen tijde vermeden te worden.
- Ingeval zwaar vervoer binnen het onderzoeksgebied onvermijdelijk is, dienen rijplaten op de werfzone voorzien te worden.

Bij de afbraak van de aanwezige infrastructuur dient er over gewaakt te worden dat het maaiveld van het grasveld niet verstoord wordt. Dit houdt in dat er sowieso geen graafwerken plaatsvinden. Stockage van afbraakmateriaal dient steeds buiten het grasveld te gebeuren. Het vallen van afbraakmateriaal binnen het grasveld dient in de mate van het mogelijke vermeden te worden teneinde schade door vallende objecten te voorkomen. Wanneer opgemerkt wordt dat het puinmateriaal putten maakt in het grasveld, dienen beschermde maatregelen getroffen te worden.